

Wijziging Wet geluidhinder en zonering industrielawaai

Ir. J.H. Granneman

Peutz bv

j.granneman@zoetermeer.peutz.nl

1. Inleiding

Overwogen wordt de huidige Wet geluidhinder (Wgh) qua industrielawaai – derhalve geluidzonering – te wijzigen. Daarbij kunnen verschillende praktische knelpunten opgelost worden. Een belangrijk knelpunt is het op slot zitten van vele gezoneerde industrieterreinen, waardoor nieuwe initiatieven van bedrijven geblokkeerd worden. Die blokkade heeft in veel gevallen alleen een formeel en geen milieuhygiënische oorzaak. Ingegaan wordt op verschillende oplossingsrichtingen, waarvan de volgende de meest wezenlijke zijn:

- toetsing aan grenswaarden (MTG's) op beoordelingsposities op korte afstand van het industrieterrein en niet op de zonegrens;
- de zone wordt een planologisch aandachtsgebied;
- tijdelijke overschrijding van de zone moet mogelijk zijn;
- zonebeheer vereenvoudigen, akoestisch niet relevante inrichtingen verwaarlozen, “zoneringstechnische” vergunbaarheid nieuwe initiatieven van bedrijven vergroten.

2. Achtergronden en oplossingsrichtingen

Diverse knelpunten bij industrieterreinen met een zone ex Wet geluidhinder (Wgh), en denkbare oplossingsrichtingen, zijn reeds eerder gepresenteerd; zie de desbetreffende vindplaatsen [1, 2].

Het opheffen van de blokkade van gezoneerde industrieterreinen verdient de hoogste urgentie. Een meer flexibele toetsing van de geluidemissie van bedrijven c.q. van het industrieterrein als geheel is ook gewenst. Voor bedrijven is het bovendien van belang dat het dubbel-slot (toetsing aan vergunde geluidgrenswaarden en aan de zonegrens) wordt opgeheven.

In diverse VROM-commissies is uitgebreid over de wijziging van de Wgh inzake zonering gediscussieerd.

Bij wijziging van de Wgh dienen de verdiensten van geluidzonering niet aangetast te worden. Dit leidt tot de volgende overwegingen bij mogelijke aanpassingen

- De aloude doelstelling van zonering (planologisch aandachtsgebied vaststellen t.b.v. scheiding tussen groeiende industrie en oprukkende woningbouw) blijft gehandhaafd, echter zonder de huidige ongewenste neveneffecten (industrieterreinen die nodeloos op slot zitten).

- Zonering alleen toepassen waar sprake is van cumulatie, dus waar de geluidbelasting bij woningen e.d. daadwerkelijk wordt bepaald door meerdere relevante “grote lawaaimakers”; het moet derhalve mogelijk zijn het aantal gezoneerde industrieterreinen drastisch te verminderen indien cumulatie niet wezenlijk aan de orde is.
- Zonegrens niet rigide handhaven.
- De geluidbelasting alleen borgen waar dat milieuhygiënisch zinvol is, dus bij bestaande woningen e.d., evenwel ook daar de “cumulatie-grenswaarde” enige flexibiliteit geven: tijdelijke overschrijding van grenswaarden moet mogelijk zijn, anticiperend op het stiller worden van de totale industriële activiteiten (bijvoorbeeld bij bronnen en/of door toename van geluidafschermende objecten e.d.). Aldus ruimte bieden voor overschrijdingen die “niet in betekende mate” zijn vanuit te verwachten autonome geluidreductie.

Vanuit die achtergronden zijn de volgende oplossingsrichtingen denkbaar.

Voor planologische doeleinden wordt rond een te zoneren industrieterrein een aandachtsgebied gedefinieerd, alwaar woningbouw alleen onder randvoorwaarden toegelaten wordt (WRO-spoor). Dit aandachtsgebied wordt aan de buitenzijde begrensd door de zonegrens.

De toelaatbare geluidemissie van bedrijven op een gezoneerd industrieterrein wordt bij vergunningverlening getoetst aan grenswaarden op specifieke beoordelingsposities (Wm-spoor), in relatie tot de aldaar toegestane gecumuleerde geluidbelasting van het gehele industrieterrein.

De totale geluidemissie van een industrieterrein wordt dus niet - op formele wijze - getoetst op de zonegrens maar op een aantal strategisch gekozen posities bij bestaande woningen (bijvoorbeeld de bekende MTG-posities). Ook in richtingen waarin zich geen woningen bevinden – althans binnen afstanden waarop het industrieterrein akoestisch invloed heeft - worden dergelijke MTG-posities vastgesteld.

Toegestaan wordt dat die MTG's tijdelijk kan worden overschreden, bijvoorbeeld met 2 dB. Motivatie daarvoor:

- vermeden wordt dat een industrieterrein wederom op slot gezet wordt bij een geringe overschrijding;
- in de woonomgeving is een dergelijke toename niet waarneembaar;
- op die wijze kan geanticipeerd worden op het mogelijk stiller worden van het industrieterrein.

Aandachtspunt daarbij is dat tijdelijkheid moet worden gedefinieerd. Geformaliseerd kan worden dat het tijdelijk afwijken van de MTG-waarde onderbouwd dient te zijn met de reden voor de tijdelijkheid alsmede de stappen die gezet moeten worden om alsnog aan die MTG-waarde te voldoen.

De geluidemissie wordt bijgehouden / ”bewaakt” met behulp van het zonebeheermodel. Bedrijven die er qua geluidemissie niet toe doen, mogen worden verwaarloosd volgens een nader te definiëren systematiek. Daarmee wordt de akoestische boekhouding vereenvoudigd

en wordt vermeden dat de formele geluidruimte van dergelijke ruimte de geluidruimte opsnoept van andere bedrijven met een wezenlijke geluidemissie.

Het instrument “redelijke sommatie” dient praktisch breder bruikbaar te worden. Dit gebeurt impliciet indien zonering wordt gebaseerd op L_{den} (vergunninggrenswaarden op basis van huidige systematiek waardoor handhaafbaarheid behouden blijft).

Inrichtingen worden qua geluidemissie dus voornamelijk beperkt door de vergunde geluidgrenswaarden op MTG-posities, met een meer flexibele koppeling aan die MTG-waarden, en geen rigide koppeling aan de zonegrens.

3. SWUNG-werkgroep Industrielawaai

In het kader van de herziening van de Wet geluidhinder tracht een kleine werkgroep met vertegenwoordigers vanuit belanghebbende partijen (het Ministerie van VROM, IPO, VNG en VNO-NCW) oplossingsrichtingen te formuleren. Daarbij is gestart met een inventarisatie van de verdiensten/knelpunten van zonering respectievelijk van de gewenste veranderingen waarover brede consensus tussen partijen bestaat. Dit betreft onder andere de volgende aspecten:

- een tijdelijke overschrijding van de zonegrens moet mogelijk zijn;
- het zonebeheerplan moet een directe doorwerking hebben op vergunningverlening; op grond daarvan moeten vergunningen dus geweigerd kunnen worden;
- binnenplanse zonering van gezonde industrieterreinen moet mogelijk zijn waarmee akoestisch minder relevante bedrijven bestemmingsplanmatig aan de rand van het industrieterrein kunnen worden gesitueerd;
- het beleidsinstrument “redelijke sommatie” moet qua toepassingsmogelijkheden in de praktijk verbeterd worden;
- de lijst ex artikel 2.4 van het Ivb met “grote lawaaimakers” verdient aanpassing aan de huidige stand der techniek;
- de gecumuleerde geluidemissie van het gezonde industrieterrein wordt getoetst aan beoordelingspositie nabij het industrieterrein, bijvoorbeeld eerste lijnsbebouwing (MTG's) en/of goed gekozen posities in richtingen waar zich geen woonbebouwing op relatief korte afstand bevindt, en functioneert als zodanig als GeluidProductiePlafond (GPP);
- voornoemde GPP's worden in een apart besluit vastgesteld; de zone wordt aandachtsgebied voor toetsing van planologische ontwikkelingen.

Meningsverschillen bestaan nog tussen partijen onder andere of en zo ja in welke mate bepaalde categorieën bedrijven bij zonebeheer verwaarloosd mogen worden. Dit zouden bijvoorbeeld de type A-bedrijven van het Activiteitenbesluit kunnen zijn, mogelijkterwijls uitgebreid met type B-bedrijven met een relatief geringe geluidemissie.

De toepassing van L_{den} zou niet bij grenswaarden in vergunningen maar bij het toetsen van de gecumuleerde geluidbelasting op de GPP-posities kunnen worden toegepast. Bij

vergunningverlening kan worden vastgehouden aan geluidgrenswaarden, gedifferentieerd naar positie en etmaalperiode overeenkomstig hetgeen de inrichting aanvraagt, mits vergunbaar in relatie tot de gebruikelijke toetsingscriteria. Evenwel, over de toepassing van L_{den} bestaat nog geen eenstemmigheid, mede vanwege mogelijke handhavingproblemen door de middeling over het jaar bij de L_{den} -bepaling.

4. Wijzigingen op korte termijn

Los van de aard van de wijzigingen, de verandering van de Wgh zal de nodige tijd vergen. Echter, de urgentie van bepaalde knelpunten is hoog. Om die reden zouden zonodig via een alternatief spoor een aantal essentiële wijzigingen doorgevoerd kunnen worden. Met name maatregelen waarmee de blokkade van de gezonde industrieterreinen zou worden opgeheven, verdragen weinig uitstel.

Urgente zaken zijn:

- De vereenvoudiging zonebeheer door waarlozen van akoestisch niet relevante inrichtingen, eventueel gerelateerd aan algemeen aanvaarde categoriebeschrijvingen (bijvoorbeeld type A-bedrijven en wellicht deels type B-bedrijven van het Activiteitenbesluit, of de VNG-publicatie “Bedrijven en milieuzonering”).
- Vergunningverlening mogelijk maken indien het bedrijf een vermindering van de bijdrage op de zonegrens realiseert, onafhankelijk van het feit of de zonegrens (“formeel”) wordt overschreden.
- Het “uitdunnen” van het Ivb ten aanzien van “grote lawaaimakers” die volgens de huidige stand der techniek geen grote lawaaimaker meer zijn.
- Zonegrens minder als rigide toetsingsgrens laten functioneren, overeenkomstig de planologische doelstelling ervan; ook dubbel slot op geluidemissie van bedrijven daarmee opheffen.
- Zonebeheersplan als weigeringsgrond bij vergunningverlening introduceren.

5. Literatuur

1. “Zonebewaling f(r)ictie en werkelijkheid”, Granneman J.H., Jansen R.P.M., Blad Geluid, juni 2005
2. “Geluidzonering industrieterreinen: kunstgrepen versus bedrijfsbelangen”, Granneman J.H., Nationaal congres Geluid Trillingen Luchtkwaliteit 2006